

U službi čovjeka – 10 godina Društva za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu HUMS-a

In the service of humanity – 10 years of the Society for Hospice and Palliative Care of CNA

Ahnetka Stjepanović

Dom zdravlja Vukovar, Sajmište 1, 32 000 Vukovar

Received / Zaprimito October 27th 2025 / 27. listopada 2025.;

Accepted / Prihvaćeno November 5th 2025 / 5. studenog 2025.

Ključne riječi: palijativna zdravstvena njega, edukacija medicinskih sestara

Keywords: palliative care, nursing education

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Ahnetka Stjepanović, mag. med. techn., predsjednica Društva za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu HUMS-a. Dom zdravlja Vukovar, Sajmište 1, 32 000 Vukovar. e-mail: ahnetka.stjepanovic@hums.hr; <https://www.facebook.com/profile.php?id=100091880108991>

Društvo za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu Hrvatske udruge medicinskih sestara (HUMS) osnovano je 13. veljače 2015. godine u Centru za palijativnu medicinu, medicinsku etiku i komunikacijske vještine (CEPAMET) Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Razlog za osnivanje stručnog Društva bilo je poticanje profesionalaca na implementaciju znanja iz zdravstvene njege u području palijativne skrbi. Na skupštini Društva, okupio se velik broj kolegica i kolega iz cijele Hrvatske koji su prepoznali potrebu za dodatnom edukacijom, razmjenom znanja i informacija o palijativnoj zdravstvenoj njezi temeljenoj na iskustvima iz inozemstva, ali i na iskustvima pojedinih zdravstvenih ustanova koje su već tada u Republici Hrvatskoj u svojim sredinama imale djelomično organiziranu palijativnu skrb te su volonterski djelovale [1]. Podršku i suradnju Društvu pružili su prof. dr. sc. Veljko Đorđević, prim. dr. med., prof. dr. sc. Marijana Braš, prim. dr. med., tadašnja predsjednica HUMS-a Mirjana Dumančić, mag. med. techn., predsjednica Hrvatskog društva za palijativnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora (HLZ) Vlasta Vučevac, dr. med. gerontolog, predstavnik Hrvatske udruge za Alzheimerovu bolest (HUAB), predsjednik Hrvatske udruge prijatelja hospicija prim. mr. sc. Egidio Čepulić, dr. med. Za predsjednicu Društva izabrana je Blaženka Horvat, bacc. med. techn.

Zadaće su Društva sljedeće: razvijanje svijesti o važnosti medicinske sestre / medicinskog tehničara u multidisciplinarnom timu u palijativnoj skrbi te edukacija medicinskih sestara na svim razinama zdravstvene zaštite s ciljem stjecanja novih specifičnih vještina i znanja u skladu s postojećim kompetencijama. Jedna od zadaća također je ukazati na potrebu proširenja kompetencija medicinskih sestara/tehničara (bacc. med. techn.) u specijalističkim mobilnim

The Society for Hospice and Palliative Care of the Croatian Nurses Association (CNA) was founded on 13 February 2015 at the Centre for Palliative Medicine, Medical Ethics and Communication Skills of the Faculty of Medicine, University of Zagreb. The reason for establishing the professional Society was to encourage professionals to implement knowledge from healthcare to palliative care. The Society's general assembly brought together a large number of colleagues from all over Croatia who recognized the need for additional education, exchange of knowledge and information on palliative care based on experiences from abroad, but also on the experiences of individual healthcare institutions that already had partially organized palliative care in their communities in the Republic of Croatia and were working on a voluntary basis [1]. Support and cooperation to the Society were provided by Prof. Primarius Veljko Đorđević, MD, PhD, Prof. Primarius Marijana Braš, MD, PhD, former president of CNA, Mirjana Dumančić, MN, the president of the Croatian Society for Palliative Medicine of the Croatian Medical Association, Vlasta Vučevac, MD, gerontologist, representatives of the Croatian Alzheimer's Association, and the president of the Croatian Association of Friends of Hospices, Primarius Egidio Čepulić, MD. Blaženka Horvat, BN, was elected as the president of the Society.

The Society's tasks are as follows: developing awareness of the importance of nurses/medical technicians in a multidisciplinary team in palliative care and educating nurses at all levels of healthcare with the aim of acquiring new specific skills and knowledge in accordance with existing competencies. One of the tasks is also to point out the need to expand the competencies of nurses/technicians (BN) in

palijativnim timovima. Vizija je Društva povezati medicinske sestre/tehničare na svim razinama zdravstvene zaštite koji sudjeluju u provođenju palijativne zdravstvene njege i one medicinske sestre/tehničare koji se tek uključuju i postaju aktivni djelatnici u pružanju palijativne zdravstvene njege za najteže bolesnike i njihove obitelji.

Na samom početku djelovanja Društva ostvarena je suradnja s udrugama koje skrbe za određene skupine najtežih bolesnika, s braniteljskim udrugama, vjerskim zajednicama, ustanovama za zdravstvenu njegu u kući i centrima za socijalnu skrb. Društvo se od samih početaka aktivno uključilo u organiziranje određenih edukacija za medicinske sestre/tehničare, a članovi Društva također su aktivno sudjelovali kao predavači i edukatori na različitim simpozijima i kongresima s međunarodnim sudjelovanjem u Republici Hrvatskoj.

Članovi Društva aktivno su sudjelovali na sljedećim simpozijima i kongresima: u Zagrebu 25. veljače 2015. godine na 4. Kongresu o prevenciji i rehabilitaciji u psihijatriji; od 2015. godine aktivno sudjeluju na svim kongresima Hrvatske udruge medicinskih sestara s međunarodnim sudjelovanjem „Sestrinstvo bez granica.“ U sklopu Kongresa organizirani su simpoziji različitih društava, pa tako i ovo Društvo organizira „Simpozij s međunarodnim sudjelovanjem.“ Teme simpozija uvijek su povezane s problematikom koju kolegice i kolege imaju tijekom pružanja specijalističke palijativne zdravstvene njege na svim razinama zdravstvene zaštite (djelokrug rada medicinskih sestara/tehničara), njihovim kompetencijama s obzirom na stupanj obrazovanja, načinom organizacije palijativne zdravstvene skrbi i njege u pojedinim sustavima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, kao i specifičnostima u palijativnoj zdravstvenoj njezi kod određene skupine palijativnih bolesnika [2]. Društvo je do sada održalo šest tečajeva trajne edukacije medicinskih sestara u palijativnoj skrbi (tečaj je prošlo više od 100 polaznika) i jednu radionicu za volontere u palijativnoj skrbi, jedanaest simpozija u sklopu kongresa Hrvatske udruge medicinskih sestara s međunarodnim sudjelovanjem „Sestrinstvo bez granica“, od kojih su dva simpozija Društva s međunarodnim sudjelovanjem. Nadalje, Društvo je održalo jedan kongres s međunarodnim sudjelovanjem zajedno sa Stručnim društvom za suzbijanje boli Hrvatske udruge medicinskih sestara, jedan simpozij sa Zakladom „Hrvatska kuća srca,“ dva samostalna simpozija od kojih je jedan održan u studenom 2018. godine pod nazivom *Specijalističke intervencije u palijativnoj skrbi*, a drugi je simpozij s međunarodnim sudjelovanjem *Zdravstvena njega u PS-u – iskustva iz SAD-a*, te jednu *Konferenciju o volonterima u palijativnoj skrbi*. Članovi Društva sudjelovali su u radnim skupinama za izradu smjernica i kompetencija za medicinske sestre/tehničare u palijativnoj skrbi zajedno s predstavnicima Hrvatske komore medicinskih sestara i Hrvatske udruge medicinskih sestara. Članovi Društva svake godine u svojim lokalnim zajednicama obilježavaju *Svjetski dan hospicija i palijativne skrbi* druge subote u listopadu, a od 2024. godine kao Društvo obilježavamo i *Nacionalni dan palijativne skrbi* 11. svibnja [3].

Dana 15. veljače 2025. godine u Vukovaru, Društvo je proslavilo 10 godina svojeg djelovanja u sklopu Hrvatske udru-

specialist mobile palliative teams. The Society's vision is to connect nurses/technicians at all levels of healthcare who participate in the implementation of palliative healthcare and those who are just getting involved and becoming active workers in providing palliative healthcare for the most seriously ill patients and their families.

At the very beginning of the Society's activities, cooperation was established with associations that care for certain groups of the most seriously ill patients, with veterans' associations, religious communities, home health care institutions, and social welfare centers. From the very beginning, the Society was actively involved in organizing certain education courses for nurses/technicians. Members of the Society also actively participated as lecturers and educators at various symposia and congresses with international participation in the Republic of Croatia.

Members of the Society actively participated in the following symposia and congresses: in Zagreb on February 25, 2015, at the 4th Congress on Prevention and Rehabilitation in Psychiatry; since 2015, they have been actively participating in all congresses of the Croatian Nurses Association with international participation "Nursing without Limits". Symposia of various societies are organized as part of the Congress, and this Society is also organizing a "Symposium with International Participation". Symposium themes are always related to the issues that colleagues face when providing specialist palliative healthcare at all levels of healthcare (the scope of work of nurses/technicians), their competencies with regard to their level of education, the way palliative healthcare is organized in individual healthcare and social care systems, as well as the specificities of palliative healthcare in a certain group of palliative patients [2]. The Society has so far held six courses of continuing education for nurses in palliative care (more than 100 participants completed the course) and one workshop for volunteers in palliative care, eleven symposia as part of the congress of the Croatian Nurses Association with international participation "Nursing without Limits", of which two are symposia of the Society with international participation. Furthermore, the Society held one congress with international participation together with the Professional Society for Pain Management of the Croatian Nurses Association, one symposium with the *Croatian Heart House Foundation*, two independent symposia, one of which was held in November 2018 under the title *Specialist Interventions in Palliative Care*, and the other is a symposium with international participation *Health Care in PS - Experiences from the USA*, and one Conference on Volunteers in Palliative Care. Members of the Society participated in working groups to develop the guidelines and competencies for nurses/technicians in palliative care together with representatives of the Croatian Chamber of Nurses and the Croatian Nurses Association. Members of the Society celebrate World Hospice and Palliative Care Day in their local communities every year on the second Saturday in October, and from 2024, as a Society, we will also celebrate National Palliative Care Day on 11 May [3].

On February 15, 2025, in Vukovar, the Society celebrated ten years of its activities within the Croatian Nurses Asso-

SLIKA 1. Karolina Omašić, bacc.med.techn. i Tin Jovanovac dr. med. dent. – izrada proteze pacijentu koji se vratio sa bolničkog liječenja (2019. g.)

SLIKA 2. Odlazak tim u kućnu posjetu 2020. g. (Karolina Omašić, bacc. med.techn. i Lazar Manojlović, dr.med. spec.kir.)

ge medicinskih sestara. Prikazan je rad Društva kroz presjek svega što je Društvo činilo u ovih 10 godina. Ovo je bila prilika i da se Društvo zahvali svojim pojedinim članovima, ali i svima onima koji su tijekom 10 godina surađivali s Društvom na edukaciji, promociji i boljoj organizaciji palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj. Posebna zahvala uručena je prvoj predsjednici Društva za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu HUMS-a, medicinskoj sestri Blaženki Horvat, bacc. med. techn. i prvoj tajnici Društva Ljerki Pavković, mag. med. techn. Posthumno je dodijeljena zahvala medicinskoj sestri Ljiljani Raguž Hoić, predsjednici Hrvatskog društva za palijativnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora (HLZ). Također je dodijeljena zahvala Vlasti Vučevac, dr. med. spec. geront. i svim medicinskim sestrama koje su u Društvu i u svojim lokalnim zajednicama radile na podizanju kvalitete palijativne zdravstvene njege i razvoju Društva općenito, liječnicima suradnicima, brojnim udrugama i volonterima s kojima je Društvo surađivalo. Članovi Društva položili su vijenac na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata.

Cilj je Društva i dalje raditi na podizanju svijesti i promociji palijativne skrbi, što predstavlja zadaću svakog zdravstvenog djelatnika i suradnika uključenog u pružanje skrbi. Zajedno s predstavnicima Hrvatske komore medicinskih sestara i predstavnicima Hrvatske udruge medicinskih sestara cilj je izraditi protokole i postupnike, predložiti dijagnostičko-terapijske postupke za medicinske sestre u specijalističkim mobilnim palijativnim timovima [4]. Društvo planira

ciation. The Society's achievements over the past ten years were showcased in a comprehensive overview of its key activities and milestones. This was also an opportunity for the Society to thank its individual members and those who have collaborated with the Society over the past ten years on education, promotion, and better organization of palliative care in the Republic of Croatia. Special thanks were presented to the first president of the Society for Hospice and Palliative Care HUMS, nurse Blaženka Horvat, BN, and the first secretary of the Society, Ljerka Pavković, MN. A posthumous acknowledgement was given to nurse Ljiljana Raguž Hoić, president of the Croatian Society for Palliative Medicine of the Croatian Medical Association. Acknowledgements were also given to Vlasta Vučevac, MD, spec. geront. and to all nurses who worked in the Society and in their local communities to improve the quality of palliative care and the development of the Society in general, to the associate physicians, numerous associations and volunteers with whom the Society collaborated. Members of the Society laid a wreath at the Memorial Cemetery of the Victims of the Homeland War.

The Society's goal is to continue its work on raising awareness and promoting palliative care, which is the task of every healthcare professional and associate involved in providing care. Together with representatives of the Croatian Chamber of Nurses and the Croatian Nurses Association, the aim is to develop protocols and procedures, and propose diagnostic and therapeutic procedures for nurses in

raditi na pokretanju *Programa specijalizacija za medicinske sestre iz područja palijativne skrbi* [5] koji je predan nadležnim institucijama. Edukacijama i promocijom palijativne skrbi nastojat će se utjecati na poboljšanje uvjeta rada medicinskih sestara u palijativnim timovima i na palijativnim odjelima. Također će se raditi na povećanju broja medicinskih sestara u specijalističkim mobilnim palijativnim timovima, ali i na odjelima, s ciljem osnaživanja medicinskih sestara/tehničara i smanjenja izgaranja na ovim zahtjevnim radilištima [6].

specialist mobile palliative teams [4]. The Society still plans to initiate a Specialization Program for Nurses in the Field of Palliative Care [5], which has been submitted to the amenable institutions. Education and promotion of palliative care will seek to improve the working conditions of nurses in palliative teams and in palliative wards. Work will also be done to increase the number of nurses in specialist mobile palliative teams, but also in wards, with the aim of empowering nurses/technicians and reducing burnout in these demanding workplaces [6].

Literatura

- [1] Hrvatska udruga medicinskih sestara (HUMS). Društvo za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu. Dostupno na: <https://hums.hr/drustvo-za-hospicijsku-i-palijativnu-zdravstvenu-njegu/>
- [2] Izvješće s 12. Simpozija Društva za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu HUMS-a u sklopu Kongresa „Sestrinstvo bez granica“, ožujak 2024.
- [3] Vukovarska deklaracija o palijativnoj skrbi, Vukovar, prosinac 2023.
- [4] Zapisnik sa skupštine Društva za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu HUMS-a, Vukovar, siječanj 2024.
- [5] Prijedlog Društva „Program specijalizacije medicinskih sestara iz područja palijativne skrbi“, Osijek, ožujak 2023.
- [6] Dopis Društva za hospicijsku i palijativnu zdravstvenu njegu HUMS-a prema Ministarstvu zdravstva nakon održanog sastanka pod nazivom „Mjere potpore u sklopu programa Palijativna skrb u okviru drugog švicarsko-hrvatskog programa suradnje“, ožujak 2025.